

College van Burgemeester en Wethouders
Stadskantoor
Stadsplateau 1
3521AZ Utrecht

Betreft: Zienswijze op Natuurgebied Zuilen, Visie september 2022

Datum: 21 november 2022

Geachte college,

Bij dezen dien ik mijn zienswijze in betreffende Natuurgebied Zuilen, Visie september 2022.

Geschiedenis en gebruik

Ik ben de 4e generatie op de Willemshoeve (bouwjaar 1837). Mijn betovergrootvader kwam in 1916, dus meer dan 100 jaar geleden op onze boerderij. Er werd 24 bunder gepacht van baron van Tuyll van Serooskerke. De gronden, de Hoge Akker, voor Slot Zuilen waren tot 1965 in gebruik door akkerbouwer de Feijter. Helaas ging deze akkerbouwer, ondanks al zijn inspanningen, failliet. De Hoge Akker bleek onvoldoende geschikt voor het telen van gewassen. Het nu nog bestaande agrarisch bedrijf Versteeg, had ook nog een aantal kavels in pacht en heeft deze later afgestoten.

Vanaf 1998 zijn alle gronden in dit gebied door mijn familie gepacht. Ik heb een kleine melkveehouderij met 70 koeien inclusief het jongvee.

Zoals gezegd ben ik de 4^e generatie en als het waar is wat in uw Begroting 2023 staat, ben ik de laatste generatie, zonder dat dit mij gemeld is. In uw Begroting 2023 staat:

“-citaat- Ontwikkelen Scheggen

We werken ook aan de scheggen, zo starten we met de uitvoering van Landschapspark Oud Zuilen dat in de Vechtscheg ligt. Dit doen we door het landbouwgebied Oud Zuilen, dat in eigendom is van de gemeente Utrecht, gefaseerd uit de pacht te halen. Hier kunnen we de bestaande bosranden robuuster maken en de natuurwaarden van de Vecht weer volop tot wasdom laten komen door onder andere vernatting in het zuidelijke deel als onderdeel van onze klimaatopgave en natuuropgave- einde citaat.”

1. Waarom staat dit in de Begroting 2023 en NIET in uw concept-visie?
2. Waarom heeft u dit nooit gemeld in de gesprekken die bij mij thuis op de boerderij aan de keukentafel worden gevoerd?
3. Waarom heeft u dit niet gemeld tijdens de Raadinformatiebijeenkomst (RIB) en het bezoek van de Raad in april van dit jaar?

In de concept-visie staat dat een-op-een gesprekken worden gevoerd met belanghebbenden. Een gesprek is voor mij altijd tweerichtingsverkeer. Helaas ervaar ik de gesprekken met gemeente Utrecht niet als zodanig.

Momenteel pacht ik 28 ha in dit gebied. Ik laat mijn jongvee en droogvee (drachtige koeien) daar grazen. Daarnaast maai ik de weides, ongeveer 3 x per seizoen, om voer binnen te

brengen voor de winterperiode (circulaire landbouw). De pachtcontracten worden keer op keer beperkt in termijn. Was vroeger 6 tot 8 jaar normaal. Nu zijn we beland op 1-jarige pachtcontracten.

De bepalingen in de pachtcontracten worden steeds strenger qua bemesting en maaibeheer. De berekende pacht wordt daar amper op aangepast. U stelt telkenmale de pacht boven de regionorm. De regionorm is gebaseerd op gangbaar gebruik van de gronden. Door het opleggen van maatregelen kan ik de gronden niet meer normaal gebruiken en ben ik genoodzaakt extra voer in te kopen. Dit is niet circulair en uiterst milieuonvriendelijk. Deze extra aankopen van voer worden niet in mindering gebracht op de pacht.

De termijn van slechts 1 jaar is eveneens een probleem omdat geen enkele bank nog medewerking wil verlenen terwijl u mij tijdens de keukentafelgesprekken vraagt om toch nog 4 ha te gebruiken voor mijn jongvee. U verwacht dus dat ik 24 ha aan grond inlever. U verwacht dat ik voor de vorm, want hoogstens 4 ha, gewassen ga verbouwen op de Hoge Akker terwijl de vorige akkerbouwer hierop failliet is gegaan.

Uit het verslag van de raadscommissie van 12 mei stelt toenmalig portefeuillehouder Van Hooijdonk het volgende: *“er zijn inderdaad aanpassingen geweest in het pachtcontract met de boer. Als er straks een besluit is genomen over het gebied kunnen er weer contracten voor meerdere jaren worden aangeboden. In ieder geval zal de boer een zachte landing worden gegeven en zal er met hem in gesprek worden gegaan over de mogelijkheden.”*

4. Waarom voert u gesprekken bij mij thuis over pacht en communiceert u alleen via de begroting 2023 naar de Gemeenteraad dat u de agrarische pacht wilt uit faseren?
5. Waarom doet u het in uw visie voorkomen dat mijn bedrijf in het gebied behouden blijft? Bent u bereid mij financieel te compenseren voor het feit dat 24 ha grond niet meer wenst te verpachten?
6. Waarom stelt u telkenmale zeer korte termijn pachtcontracten voor, zonder dat een besluit over de toekomst van Natuurgebied Zuilen door de Gemeenteraad is genomen?
7. Bent u van mening dat de door u gehanteerde planning haalbaar is ondanks dat deze niet strookt met het huidig bestemmingsplan?
8. Denkt u dat 4 ha voldoende is om het jongvee een seizoen te weiden? Zo ja, waarop baseert u dat? Zo nee, wat raadt u mij aan te doen met het jongvee als het onvoldoende is? Bent u bereid eventuele extra kosten hiervoor te vergoeden?
9. De vorige landbouwer is failliet gegaan op de Hoge Akker. U wilt dat ik als melkveehouder 4 ha graan/tarwe met kruidenmengsel ga verbouwen. Heeft u onderzoek gedaan naar de haalbaarheid hiervan? Zo ja, kan ik een kopie krijgen? Wie draagt bij dit experiment het financiële risico?
10. Bent u bereid te spreken over financiële compensatie voor het feit dat ik nu al extra kosten moet maken voor de door u opgelegde regels voor gebruik?
11. Moet ik bovenstaande mogelijkheden beschouwen als invulling van de door de wethouder toegezegde zachte landing en als gesprek over de toekomstige mogelijkheden?

Onjuistheden in uw visie

In uw concept-visie doet u ook een aantal tendentieuze uitspraken over hoe ik het gebied gebruik. U creëert daarmee een negatief beeld waar ik mijzelf niet in herken en in een tijd dat de agrarische sector al speelbal is. Bovendien is mijn bedrijf klein. Bovendien zijn de uitspraken onwaar dan wel onjuist.

Ik zet ze hieronder op een rij:

Pagina 13: De gras- en weilanden zijn in agrarisch gebruik en worden daarvoor bemest. De voornaamste natuurwaarden op deze weilanden zijn broedende kieviten, rustende en foeragerende ooievaars en hazen. Door de bemesting en het maaibeheer zijn de graslanden echter monotoon, groeien er nagenoeg geen kruiden en is de biodiversiteit beperkt.

Op pagina 15 stelt u: Het huidige gebruik geeft door bemesting, stikstofuitstoot en intensief maaibeheer onvoldoende invulling aan de doelstellingen van het NNN en Groene Contour.

Aangepast beheer, ander grondgebruik en inrichting zijn nodig om de biodiversiteit te herstellen. Dan ontstaat een rijk en levendig gebied met een grotere rijkdom aan planten en dieren. Daarom is de gemeente met de pachter sinds twee jaar bezig om stap voor stap een natuurvriendelijker beheer in te voeren.

En:

Het huidige watersysteem is niet ideaal: Veel sloten zijn beperkt qua breedte en diepte, diverse duikers liggen te diep en/of hebben een te kleine diameter. Dit belemmert de doorstroming, de waterkwaliteit en een goede waterhuishouding. Daarnaast is de grondwaterstand relatief hoog voor de agrarische percelen.

Het klopt dat ik de weilanden bemest want zonder voeding groeit niets. Hierbij ben ik gebonden aan goedkeuring van het mestplan dat ik jaarlijks ter goedkeuring moet voorleggen aan het RVO. Het gebied heeft nog steeds een agrarische bestemming en de RVO checkt of de hoeveelheid vee en land in balans is. De landelijke overheid controleert en geeft dus toestemming.

De weides zijn monotoon. Dit is het gevolg van de door u vastgestelde maatregelen in het bestemmingsplan en pachtcontracten (geen gras scheuren). Deze laten geen ruimte voor het inzaaien van het gebied met andere mengsels.

U stelt in de laatste pachtcontracten strengere eisen t.a.v. bemesting en maaibeheer. Dit heeft tot gevolg dat de voedingswaarde van het gras sterk achteruitgaat en ik genoodzaakt ben extra voer in te kopen. Dit gaat dus tegen circulaire landbouw in, is uiterst milieuonvriendelijk en de kosten liggen bij mijn bedrijf terwijl u de eisen stelt. Ook leidt dit niet tot meer biodiversiteit.

U heeft in het pachtcontract bepaald dat ik pas mag maaien na 1 juni. Dit is slecht voor de kuikens van de beschermde kieviten (Rode Lijst). Zij vormen een makkelijke prooi in het hoge gras en alle nesten zijn dit seizoen dan ook leeggeroofd. Niet voor niets is het al jaren bestaand beleid om kievitsnesten af te zetten en er ruim omheen te maaien. Ook heeft de ecooloog op geen enkele wijze gereageerd op mijn diverse verzoeken de nesten te komen

inventariseren zoals bepaald in het pachtcontract. Daarom heb ik zelf de faunabeheerder opdracht gegeven dit te doen.

Vanuit het bestemmingsplan is het verboden veranderingen aan te brengen aan de waterlopen (verruimen, vergraven, het veranderen van de grondwaterstand). De eisen zijn gesteld door het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, mede met het oog op natuurbeheer, en hebben niets met mij te maken.

U schetst een beeld alsof ik met mijn bedrijf vergroening en toename van biodiversiteit tegenhoudt. U doet het voorkomen dat alleen met uw visie bloemrijke weides en soortendiversiteit behaald kunnen worden. Daarbij gaat u eraan voorbij dat u nog nooit met mij om tafel hebt gezeten om mogelijke verbeteringen te bespreken, na te gaan wat mijn ideeën zijn en op welke wijze Natuurgebied Zuilen meer zou kunnen bieden voor de door u gewenste recreatie.

Ik heb zowel tijdens de RIB (8 april) als het bezoek van de Gemeenteraad (op 28 april van dit jaar) aan mijn bedrijf en Natuurgebied Zuilen verschillende suggesties gedaan (o.a. bloemrijke weides, bloemenranden, houtwallen/vlechthekken die passen als landschapselementen in een cultuurhistorisch landschap en natuurvriendelijke oevers) en aangegeven dat ik graag met mijn bedrijf wil omschakelen. Helaas heeft dit nog steeds niet geleid tot nader overleg.

12. Waarom stelt u dat bemesting en maaibeheer leiden tot monotone weides terwijl u zelf de regels bepaalt en het mij onmogelijk maakt iets te veranderen, bijv. het niet toestaan van het scheuren van gras?
13. Heeft u inventariserend onderzoek gedaan naar de natuurwaarden op de door mij gepachte gronden? Zo ja, kan ik een kopie van het onderzoek krijgen? Zo nee, waar is dan uw uitspraak over de huidige natuurwaarden op gebaseerd?
14. Heeft u ooit met mij overlegd over het treffen van maatregelen om de biodiversiteit te verhogen?
15. Klopt mijn bewering dat geen controle is uitgevoerd op de Kievitsnesten zoals contractueel afgesproken? Waarom is dit niet gebeurd?

Onderhoud

Als laatste wens ik nog in te gaan op het onderhoud. In uw concept-visie ontbreekt dit en spreekt u daar dus niet over, maar ik heb er in de praktijk mee te maken. Hierbij lopen een aantal zaken niet goed en dus wil ik deze kans aangrijpen om het te verbeteren.

Momenteel wordt bij het baggeren van de sloten de bagger op mijn weidegrond gedumpt/gespoten. Bij mijn weten is nog nooit onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bagger. Dus al het vuil (fietsen, stenen, prullenbakken, blikjes, afval, enz.) ligt op mijn land waar mijn koeien grazen of wat ik moet maaien om als voer op te slaan voor mijn vee. Het onderhoud wordt niet aangekondigd. Het vuil niet opgeruimd. Ik sta aan de lat om het land weer schoon te krijgen en te voorkomen dat mijn koeien ziek worden. Dit is de gangbare praktijk.

Ook wil ik u erop wijzen dat u opdracht heeft gegeven gangbaar graszaad (Engels raaigras met timotheegras) te gebruiken bij het herstel van het weiland nadat het enkele jaren geleden als baggerdepot was gebruikt.

Uit de cultuurhistorische rapportage blijkt dat het bos (12 ha) uit Natuurgebied Zuilen slecht wordt onderhouden. Gevolg hiervan is dat bij storm bomen omvallen en/of (zeer) zware takken afbreken en op mijn land vallen. Ik meld dit zoals contractueel afgesproken. Helaas is het ook gangbare praktijk geen opvolging hieraan te geven en kan ik delen van het land niet maaïen. Dit heeft dus gevolgen voor de opbrengst van mijn land voor mijn koeien.

Ook het vleermuizenhotel op de Hoge Akker staat op instorten. Ik rijd bij het maaïen er ruim omheen omdat ik vrees het gevaarte op mijn trekker te krijgen. Ook dit heb ik gemeld. Helaas heeft het nog niet tot (re)actie geleid.

Zelfs nu (werkzaamheden gestart op 16 nov 2022) wordt gewerkt aan, het illegaal volgens het bestemmingsplan, verbreden van de wandelpaden en staan de machines van de aannemer in de wei zonder enige vorm van overleg, zonder enige aankondiging.

16. Is het mogelijk het onderhoud tijdig aan te kondigen?
17. Is het slib van het baggeren ooit onderzocht? Zo ja, kunt u mij een kopie verstrekken?
Zo nee, waarom niet?
18. Is het mogelijk de aannemer opdracht te geven het vuil op te ruimen?
19. Is het in het vervolg mogelijk om mijn melding eerder op te volgen als bomen/takken in het weiland liggen? Is het mogelijk het vleermuizenhotel op korte termijn te vernieuwen/vervangen?

Afsluitend

U laat mij bungelen nadat mijn familie al meer dan 100 jaar voor dit gebied zorgt. U beseft onvoldoende wat dit met mij en mijn gezin doet. Ik word geacht het land te onderhouden op basis van theoretische boekenwijsheden zonder dat mijn praktische kennis en toekomstvisie maar gehoord wordt. Ik heb verschillende malen aangegeven dat ik graag zou omschakelen met mijn bedrijf. Mijn melkveehouderij is klein en dus is omschakelen reëel. Ik ben bereid daarvoor een plan op te (laten) stellen.

Dus is mijn afsluitende vraag:

20. Bent u bereid dit plan serieus te overwegen en in te passen bij de uiteindelijke planvorming voor het prachtige Natuurgebied Zuilen?

Hoogachtend,

Kees van der Vaart